

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

stříbro, zlato, dobytek atd.) a to se poznamená do zvláštní obecní knihy. Z každých sta zlatých bude se platit čtvrtletně 1 zlatý. Má-li někdo méně nežli 100 zl. jmění, zaplatí v témže poměru.

2. Obchoduji-li někdo vypůjčenými penězi, zaplatí z každého sta zlatých 22 kr.

3. Siroci, kteří mají jmění, zaplatí ze 100 zl. čtvrtletně 30 kr.

4. Kdokoliv zde bydlí trvale anebo jen se zde přechodně zdržuje, ať jest to muž nebo žena, student, panna, vdova, služebný, služebná anebo kdokoliv jiný, zaplatí z každého pro obchodování koupeného předmětu za 1 zl. 2 vídeňské feniky; kdyby vyměnil předmět za předmět, dá podle ceny vyměněného předmětu za 1 zl. 2 vídeňské feniky.

5. Řemeslník zaplatí za zakoupenou surovinu za každý zlatý 4 feniky.

6. Kdo pracuje za mzdu, dá ze zlatky 3 kr.

7. Zprostředkovatel zaplatí z výdělku ze zlatky 6 kr.

8. Juristi zaplatí z výdělku ze zlatky 6 kr.

9. Kdo chová ovce na polovinu se sedláky, dá za každý zlatý, který utrží za vlnu, 3 kr. a z každé ovce 1 kr.

10. Kdo se žení, zaplatí z věna z každého zlatého 2 feniky.

11. Potravní daň: z 1 libry masa 1 fenik, z krocana, husy, kachny, slepice, páru holubat 2 feniky, z libry tvarohu 1 fenik, ze strichu ořechů, jablek, sušeného ovoce 3 feniky, z bečky másla, medu 2 feniky, z ryb 1 fenik, z bečky kořalky 1 fenik, z bečky medoviny a vína 2 feniky.

12. Tyto dávky budou vybírat 4 ustanovení členové obce a to vždy v pátek a v pondělí a každý má povinnost k nim se dostaviti a svou částku rádně zaplatiti; kdo se úmyslně nedostaví, bude potrestán.

13. Trest činí desateronásobný poplatek, z čehož polovina připadne do knížecího důchodu; provinil-li se člen výboru, musí svůj úřad složiti a není více volitelný. Vyběrčí nemají právo něco sleviti nebo s platem posečkatí.

14. Židé z Čech zaplatí v témže poměru jako Židé domácí, avšak Židé cizozemští zaplatí dvojnásobně.

15. Obchoduji-li cizí Žid s domácím, má tento povinnost uzavřený obchod vyběrčím oznámiti, neboť on ručí za správné zaplacení.

16. Vyběrčí musí bdít, aby neušlo nic zdanění.

17. Peníze vloží se do skříně se 3 zámky, k nimž obdrží tři Židé klíče a to primator, nejvyšší poplatník z výboru a z obce.

18. Pokladna smí být otevřena jen v přítomnosti starších; z peněz zaplatí se nejprve císařská kontribuce, pak knížecí dávka a konečně zbytkem uhradí se vlastní potřeby.

19. Z koupeného obilí pro obchod zaplatí se „tonz“ takto: Ze strychu pšenice, hrachu, pohanky, prosa, čočky 6 feniků, ze strychu žita 4 feniky, z ovsy 2 feniky. Koupí-li však Žid obilí k vlastní potřebě, nemusí nic z něho platiti.

20. Koupí-li koně nebo jiný kus velkého dobytku, zaplatí z každého zlatého 2 feniky. Vymění-li kus dobytku za jiný, zaplatí 3 feniky a z peněz, které doplácí, z každého zlatého 2 feniky. Vymění-li kus dobytku za jiné zboží, dá z každého zlatého ceny zboží 2 feniky.

Všichni Židé zavážou se svatou přísahou, že budou vždy těchto 20 odstavců svědomitě dodržovati.

Tento návrh vypracovali Židé a předložili k schválení, jehož dosáhli. Byl to systém daňový krutý a malicherný. Týden co týden musili se zpovídati ze všeho, co kupili k jídlu a co pro obchod; každou libru tva-

rohu musili ohlásiti! Tak se také dověděla celá obec o všem, neboť výběrčí nebyli vázáni mlčenlivosti; od té chvíle nebylo žádných obchodních tajemství, címqž jednotliveci velice trpěli a na co si často stěžovali. A přece neustoupili od tohoto systému, neboť zatěžoval stejnoměrně všechny; *zdálo se, že jest spravedlivý*. Obecní pokladna potřebovala peníze, mnoho peněz, a proto bylo i jmění sirotků zdaněno.

V r. 1680 vydal knížecí kanclér Schadner z Greifenfelsu roudnickým Židům nový policejní řád, který měl některé neporádky odstraniti. Obsahuje tyto body:

1. Kdo nepřispívá k obecním výdajům alespoň 22½ kr. měsíčně, nemá být do výboru obce volen.

2. Poněvadž se mladí lidé hrnou k úřadům, proto se ustanovuje, že teprve 6 let po svatbě nabývají pasivního volebního práva, jakž tomu jest i v Ml. Boleslaví a v České Lípě. Avšak za písáre lze jich použíti.

3. Kdo nemá svůj dům, nemá být volen za staršího.

4. Kdo nezastával nižší úřad, nemůže zastávat úřad vyšší.

5. Kdo neplatí 45 kr. měsíčně daně, nesmí si na svůj dům nic vypůjčiti, neboť by neměl čím obchodovati a nebyl by ani císaři ani knížeti na prospěch.

6. Teprve 3 leta po svatbě smí se kdo státi vyběrčím daní.

7. Pojme-li roudnický Žid roudnickou Židovku za ženu, mohou bydliti v R.; kdo má několik dcer a provdá je za cizí Židy, smí se zde usaditi pouze mužové dvou; výjimka se připouští jen, kdyby byl manžel třetí student anebo veliký učenec; student, který se sem přižení, jest první rok po svatbě zproštěn všech břemen, pokud sedí doma a studuje, i na výročním trhu smí zboží vykládati; chodí-li však i do vesnic, musí platiti jako každý jiný.

8. V jednom roce nesmí se více nežli 4 svatby v R. konati, pokud svatebčané chtějí zde zůstat; chtějí-li se stěhovati jinam, pak se smí kdykoliv jejich svatba v R. konati. Také vdova roudnická smí se opět provdati, i když 4 sňatky v onom roce již předcházely.

9. Kdo neplatí měsíčně na daních alespoň 1 zl., nesmí si držeti příručího, který by za něho do vsi chodil a pro něho obchodoval.

Tento policejní řád chtěl uvést pořádek do obce; ve skutečnosti omezoval svobodu a prospěl více bohatým nežli chudým. Zajímavé jest, že učenec „talmíd-chochom“ požívá v něm zvláštní ochrany. Pravděpodobně byly již tehdy v Čechách poměry, jaké dnes nalézáme dosud v Polsku, že rodiny hledaly pro své dcery v první řadě učené ženichy a poskytovaly jim po svatbě celé zaopatření, aby mohli nerušeně ve svých započatých studiích pokračovati.

(Dr. R. Feder, Č. žid. kal.)

R. 1650 usnesl se sněm krále českého na vyhoštění Židů z království, avšak někteří páni ponechali své Židy na panství, když titu za ochranu zaplatili. Také roudničtí Židé zaplatili tuto ochranu dvojnásob: jednou králi, po druhé vrchnosti.

R. 1728 končí se zprávy v zámeckém archivu o Židech, takže nevím, zdali byli vyhoštěni Židé z R. a kam se odstěhovali. Vysoce daležitou sbírku listin z archivu zámku v R. nad L. otiskl prof. dr. Rich. Feder v různých ročnících Č. ž. kalendáře, kamž čtenáře odkazujeme.

Veřejná ž. náb. škola byla v R. zřízena r. 1841 na popud tehdejšího rb. Abr. Kohna; předtím byly jen soukromé chedery u jednotl. bohatých rodin. Právo veřejnosti obdržela škola ta r. 1846 a byla dvoutřídní. Na škole působili tito učitelé: Ludvík Kohn, Lazar Reich (nar. r. 1820), Filip Neumann.